

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Εισαγωγή στην Κ.Δ. και ιστορία εποχής της Καινής Διαθήκης

Μάθημα 2 : Κανόνας – Χειρόγραφα – Ευαγγέλιο

Σωτήριος Σ. Δεσπότης
Θεολογική Σχολή
Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας

Γ. Ο ΚΑΝΟΝΑΣ ΤΗΣ Κ.Δ.

Ερώτηση: Πώς είμαστε βέβαιοι ότι τα **27** **αυτά βιβλία** της Κ.Δ. μας παραδίδουν τις αριότερες πληροφορίες για τον Ιησού και το Χριστιανισμό;

Με ποια κριτήρια η **Εκκλησία** επέλεξε τα συγκεκριμένα κείμενα και απέρριψε άλλα, τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως απόκρυφα;

Πρώτον· η **αποστολικότητα**. Οι συγγραφείς ήταν αυτόπτες είτε μαθητές αυτοπτών μαρτύρων των γεγονότων της θείας Οικονομίας και μάλιστα **της Ανάστασης**. Βλ. τον Πρόλογο του Λκ.!!!!

Παρά ταύτα δεν **ηρωποιούν** ούτε **εξιδανικεύουν** ούτε **αρνούνται την Ιστορία και τη «σάρκα» του Κόσμου** (όπως απόκρυφα ή «βίοι των αγίων»)

- ❖ Δεύτερον· η συμφωνία με τον «κανόνα» της πίστης, τον οποίο παρέδωσαν οι απόστολοι με τη μαρτυρία και τον υπέγραψαν με το «αίμα», το μαρτύριό τους (πρβλ. αξία της προφορικής παράδοσης στα ελληνορρωμαϊκά χρόνια).
- ❖ Τρίτον· το κριτήριο της αποδοχής τους από το εκκλησιαστικό πλήρωμα.
- ❖ *Όπως καμία Μουσική Ακαδημία δεν καθιέρωσε κλασικά τα έργα του Μπαχ και του Μπετόβεν έτσι και καμία Σύνοδος δεν επέβαλε την ανάγνωση των συγκεκριμένων Ευαγγελίων.*
- ❖ Άλλωστε υπήρξαν και κάποια βιβλία (η Αποκ. στην Ανατολή, η Εβρ. στη Δύση) που δεν εισήχθηκαν αμέσως και χωρίς έντονη συζήτηση!
- ❖ Άλλοι παράγοντες: καταρτισμός ιουδαϊκού Κανόνα στην Ιάμνεια, οι διωγμοί, οι μεταφράσεις σε άλλες γλώσσες, το κύρος της παραλήπτριας πόλης

Γ. Η Παράδοση και η Κριτική του Κειμένου της Κ.Δ.

Ερώτηση: Με δεδομένο ότι δεν σώζεται ούτε ένα πρωτότυπο / αυτόγραφο από τα βιβλία της Καινής Διαθήκης, πώς μπορούμε να είμαστε σίγουροι ότι αυτή η Κ.Δ. που χρησιμοποιούμε ταυτίζεται με όσα καταρχήν συνεγράφησαν;

Η Α.Γ. κατέχει μόνη της το 12% των αρχαίων χειρογράφων, ενώ το υπόλοιπο το μοιράζονται 2.100 αρχαίοι συγγραφείς, 600 ειδωλόατρες και 1500 χριστιανοί.

- ❖ **Αυτόγραφα** υπάρχουν στον κόσμο μετά το 12^ο αι. μ.Χ. Τα υπόλοιπα κείμενα της αρχαίας φιλολογίας σώζονται σε **αντίγραφα**.
- ❖ Όσα πιο **πολλά** αντίγραφα έχουμε και μάλιστα από **διαφορετικούς χώρους** και όσο πιο πολύ **χρονικά** εγγίζουν στο χρονικό σημείο της συγγραφής του πρωτοτύπου, τόσο περισσότερο βεβαιωνόμαστε για την πιστότητα του παραδεδομένου κειμένου.

Τα χειρόγραφα της Α.Γ. είναι τα **αρχαιότερα** όλων.

Συγγραφέας	Έργα	Συγγραφή	Αρχαιοτ. ολοκληρωμ. χειρ.	Απόσταση
Όμηρος	Ιλιάς και Οδύσσεια	8 ^{ος} αι. π.Χ.	9 ^{ος} αι. μ.Χ.	1800 έτη
Σοφοκλής	Δράματα	5 ^{ος} αι π.Χ.	10 ^{ος} αι. μ.Χ.	1500
Πλάτων	Διάλογοι	4 ^{ος} αι. π.Χ.	9/10 ^{ος} αι. μ.Χ.	1300
Βιργίλιος	Αινειάς	1 ^{ος} αι. π.Χ.	5 ^{ος} αι. μ.Χ.	500
Τάκιτος	Germania	1 ^{ος} αι. μ.Χ.	15 ^{ος} αι.μ.Χ.	1400
	Κ.Δ.	1 ^{ος} αι. μ.Χ.	350 μ.Χ.	250

Στον παραπάνω πίνακα μπορεί κανείς να διαπιστώσει τη χρονική απόσταση που χωρίζει τα σημαντικότερα κλασικά έργα από το πρώτο ολοκληρωμένο χειρόγραφο αυτών

Τα 5700 χειρόγραφα της Κ.Δ. τα οποία διακρίνονται για την επιμέλεια, πολυτέλεια και καλλιτεχνικότητά τους διαιρούνται στις εξής κατηγορίες:

I. Πάπυροι

II. Κώδικες (σε δέρμα ζώων-περγαμηνή)

A. ΜΕΓΑΛΟΓΡΑΜΜΑΤΟΙ

B. Μικρογράμματα

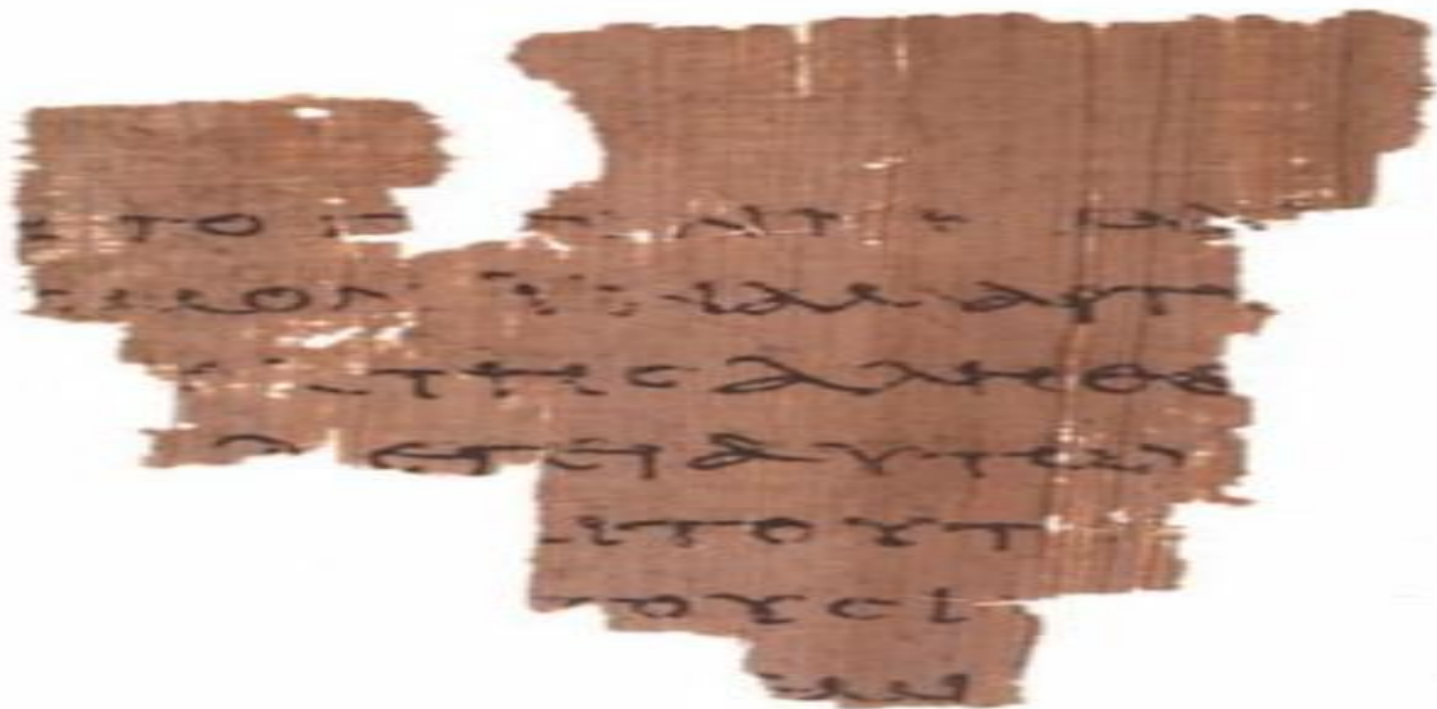
1. Συνεχούς κειμένου

2. Εκλογάδια-Λεξιονάρια
(Ιω., Μτ., Λκ, Μκ)

Η υιοθέτηση του κώδικα ως ύλης γραφής και ανάγνωσης μπορεί να παραλληλιστεί με τη σύγχρονη υιοθέτηση εκ μέρους της Εκκλησίας του Διαδικτύου (πρβλ. Συναγωγή). Μοναδική και η χρήση συντμήσεων (*nomina sacra*) όπως και του τίτλου **Κατά Μάρκον** [...]

Αριθμός	Όνομα	Σύμβολο	Υλικό	Αρχαιότητα
115 ⁵²	Πάπυροι	P και εκθέτη (P ¹ ..)	Πάπυρος	100 μ.Χ.-8 ^ο αι. μ.Χ.
316	Μεγαλογράμματοι	α, Α, Β, C..., 01,02,03	Περγαμηνή	4 ^ο -9 ^ο αι. μ.Χ.
2.877	Μικρογράμματοι	1, 2, 3... ⁵³	Περγαμηνή	9 ^ο -15 ^ο αι. μ.Χ.
2.432	Λεξιονάρια	Ι και εκθέτης ⁵⁴	Περγαμηνή	

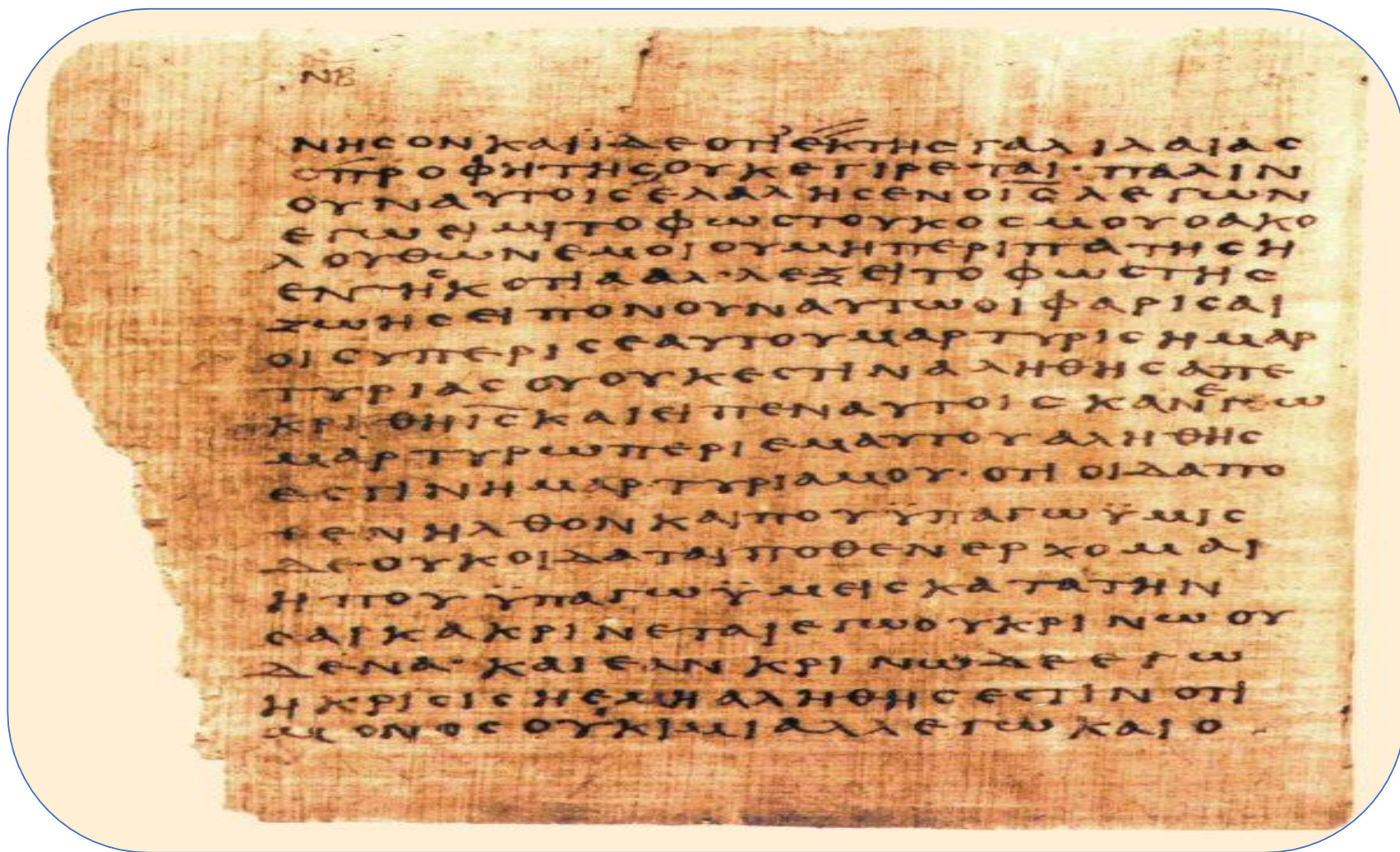

Αρχαιότερος όλων των χειρογράφων της Βίβλου είναι ο πάπυρος P⁵², ο οποίος περιέχει αποσπάσματα από το Ιω. 18, 31-33. 37 (Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγέννημαι καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς) και βρίσκεται στο Manchester. «Έριξε στα σκουπίδια αρκετούς τόνους βιβλίων».

Βλ. την παρουσίαση ΙΩΑΝΝΕΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (με αναλυτική αναφορά στον πάπυρο).

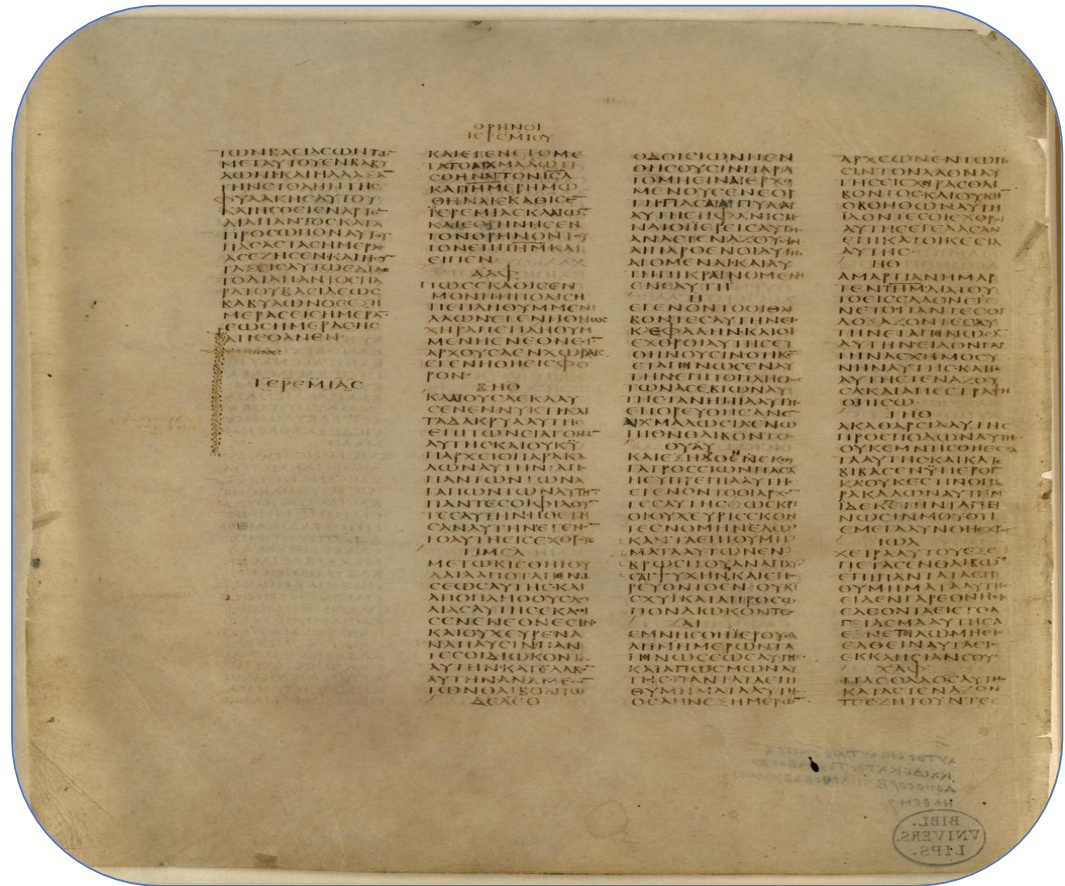
Το κατά Ιωάννη περιέχει και το αρχαιότερο ακέραιο χειρόγραφο της Κ.Δ., ο P⁶⁶ (200 μ.Χ.). Άλλωστε το νεότερο Ευαγγέλιο είναι και το πρώτο που υπομνηματίσθηκε!!!!

Σημαντικότεροι κώδικες οι οποίοι περιέχουν ολόκληρο το κείμενο της Κ.Δ.

Σιναϊτικός (κ ή S London, [Brit. Libr.](#), 340 μ.Χ.) και ανακαλύφθηκε και αποσπάσθηκε με περιπετειώδη τρόπο από τον Γερμανό Tischendorf το 1844, ο οποίος έπλασε έναν μύθο για να τον «σφετεριστεί».

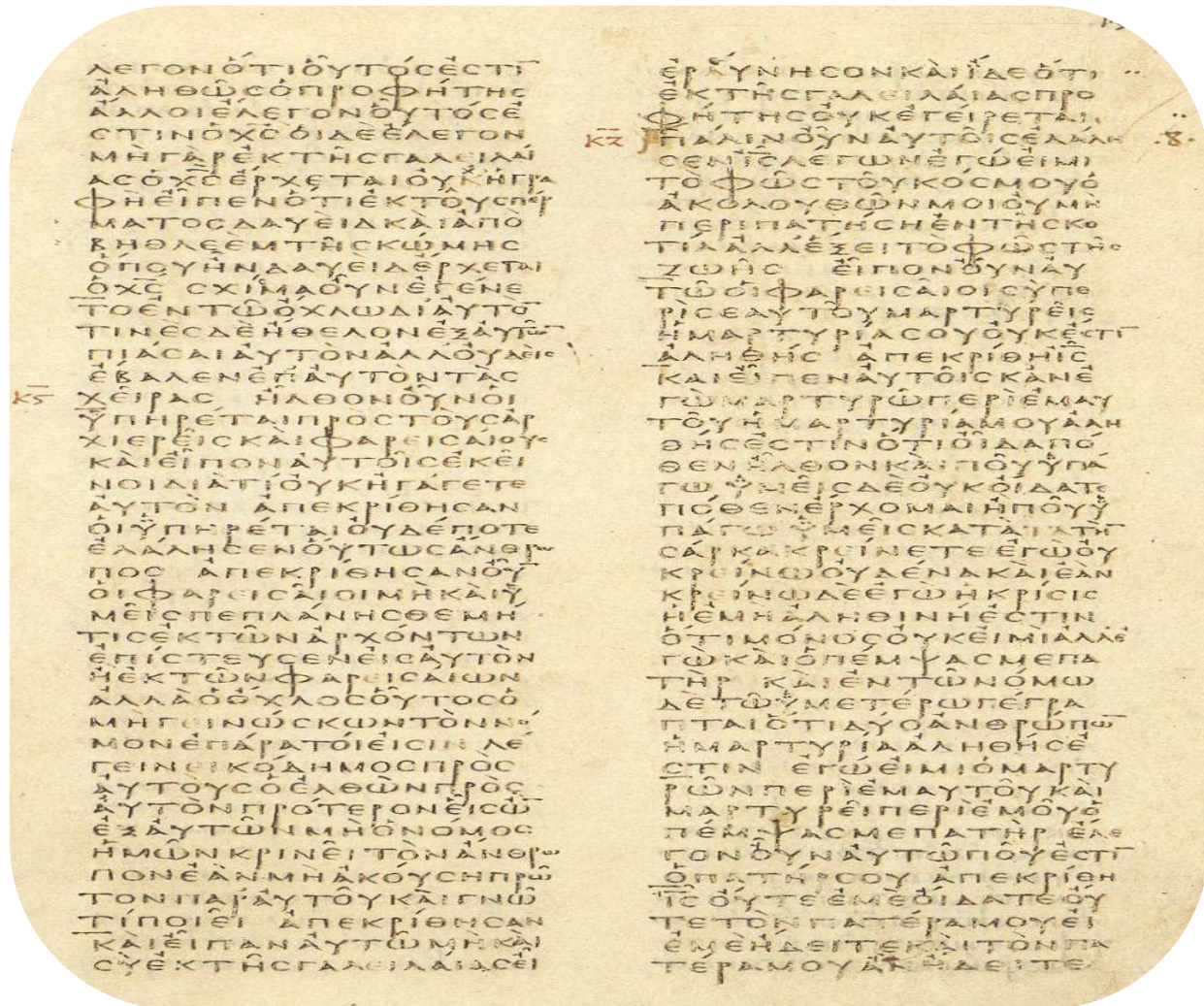
Περιλαμβάνει και την **Επιστολή Βαρνάβα** και τον **Ποιμένα του Ερμά!**

Μπορώ να τον ανοίξω και φυλλομετρήσω On-Line!!!
<http://www.codexsinaiticus.org/en/manuscript.aspx>

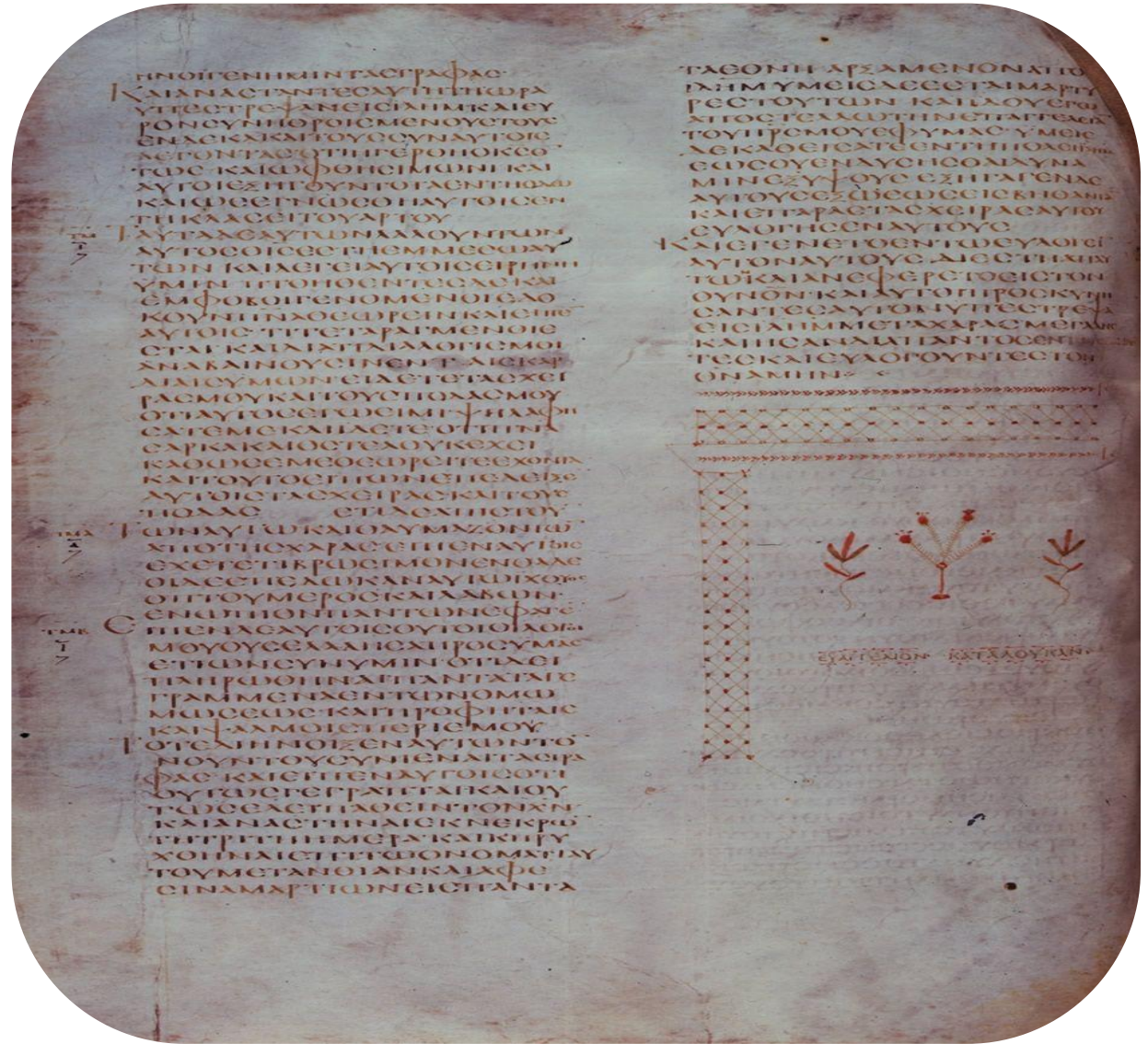
Για τον μύθο του Τ. περί της χρήσης των φύλλων ως προσανάμματος βλ. <http://sinaimonastery.com/index.php?lid=107>

Βατικανός (B) από τον 5^ο αι. είναι βιβλιοδετημένος σε πέντε τόμους και βρίσκεται στη βιβλιοθήκη του Βατικανού. Είναι ίσως το αρχαιότερο βιβλίο του κόσμου, δηλ. τόμος με την σημερινή έννοια. Έχει χαθεί ο τόμος με το Εβρ. 9, 14 κε., Ποιμαντικές, Αποκ Τα Ιω. 1-7 έχουν πολλές 'δυτικές' παραλλαγές.

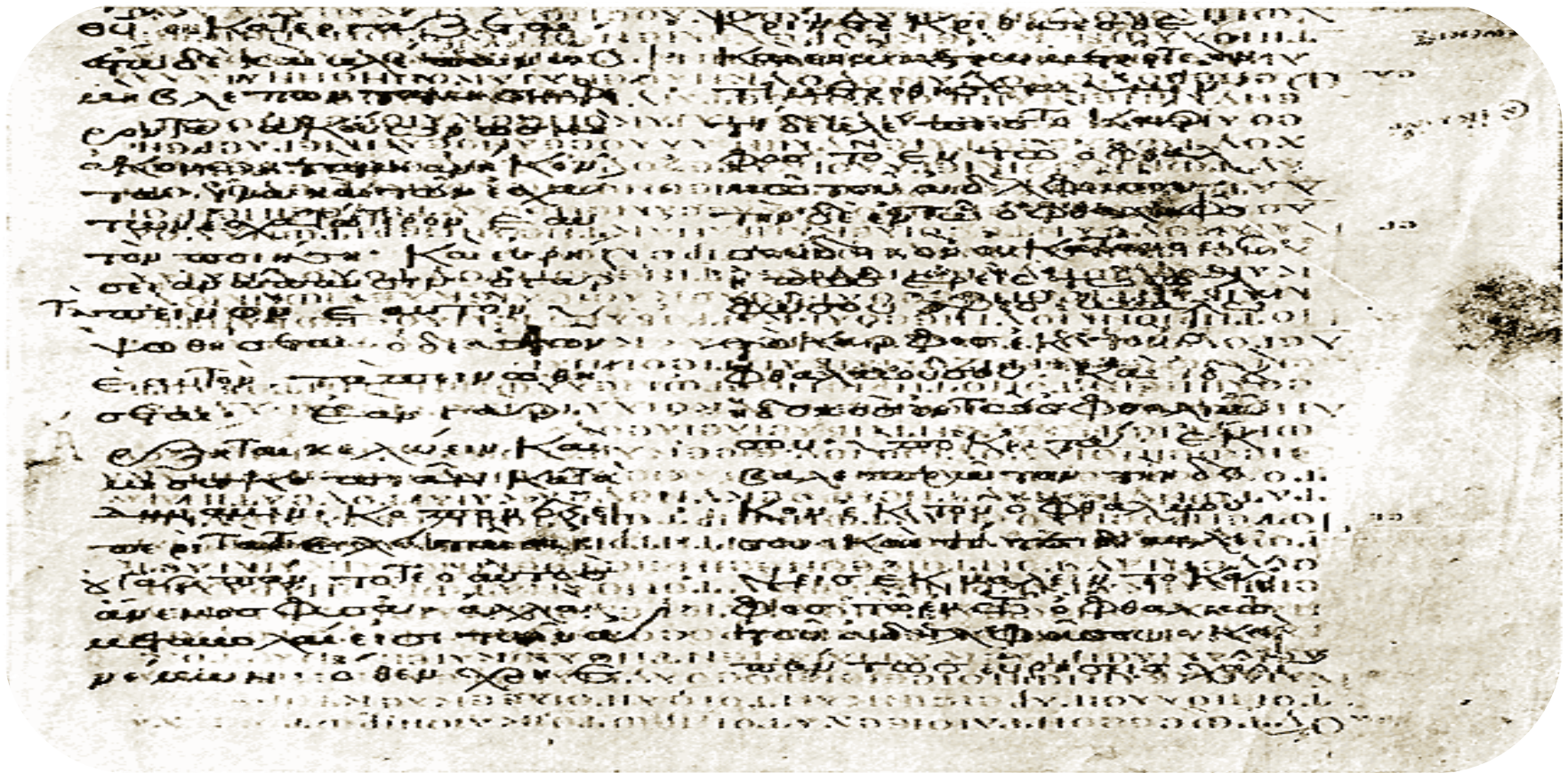

Αλεξανδρινός κώδικας

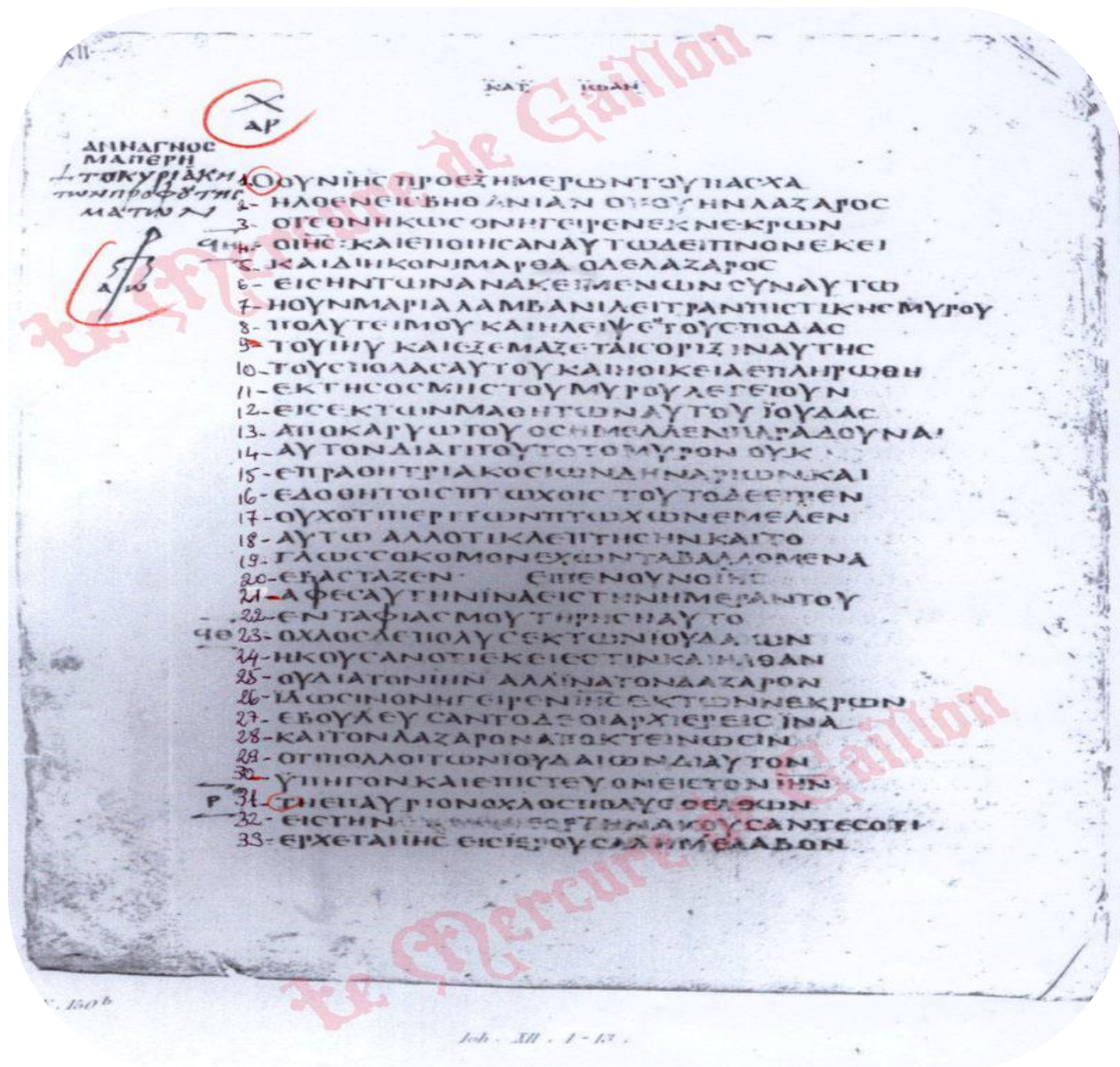
(A (London, [Brit. Library](#)), από τον 5^ο
αι. ο οποίος
περιλαμβάνει και τις
δύο επιστολές
Κλήμεντος. Έχουν
χαθεί οι περικοπές
Μτ. 1-24. Ιω. 7-8 και
Β' Κορ. 4-12.

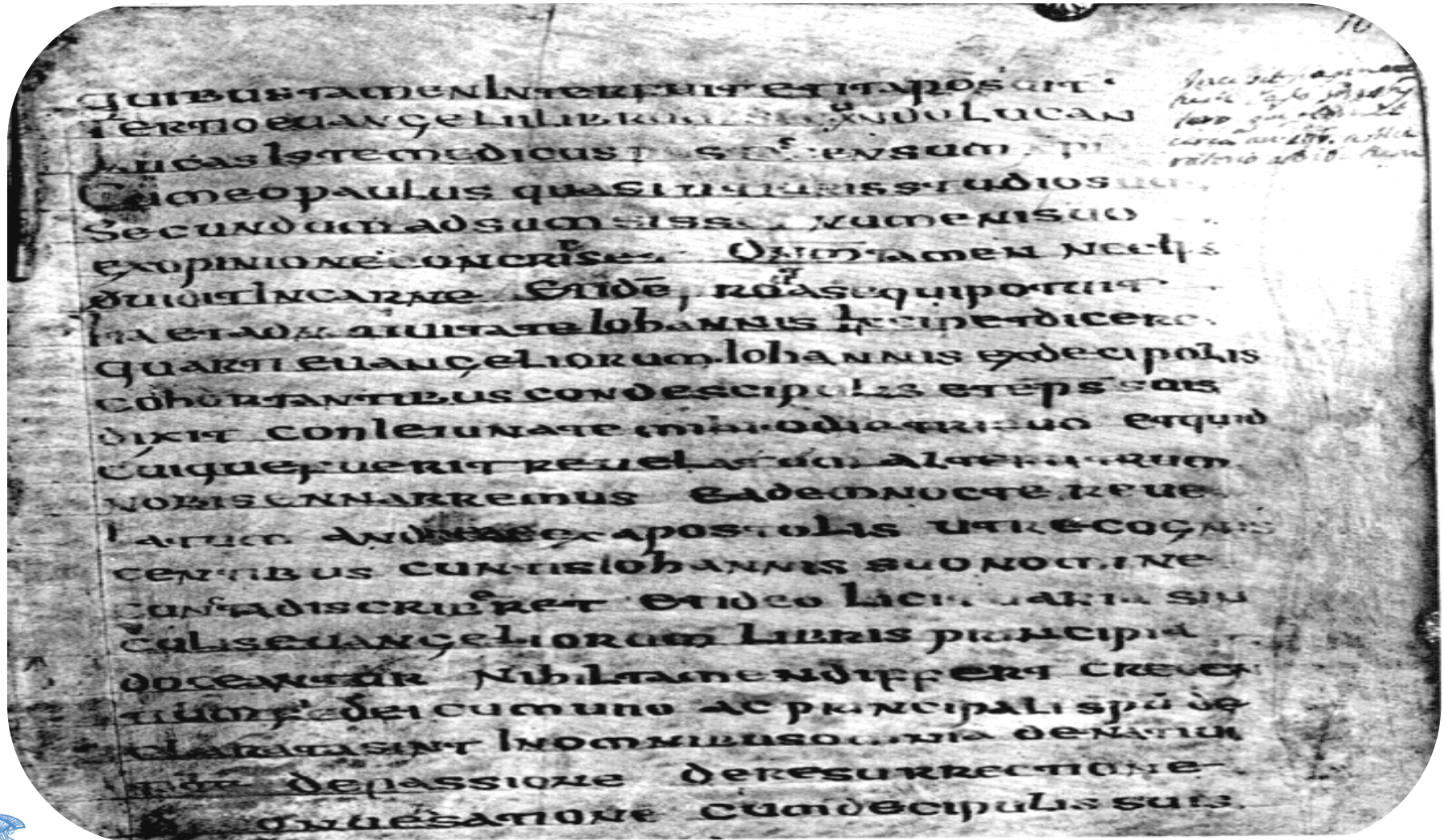
Παλίμψηστος **Εφραιμιτικός (C Paris)** από τον 5^ο αι. και ανακαλύφθηκε από τον Tischendorf. Είναι παλίμψηστος διότι τον 12^ο αι. γράφτηκε πάνω σε αυτόν η ελληνική μετάφραση των 38 πραγματειών του Εφραίμ του Σύρου.

Κώδικας **Βέζα** (D)
 του 5^{ου} αι., ο οποίος
 περιέχει πολλές
 ιδιότυπες γραφές
 της λεγόμενης
 «δυτικής»
 παράδοσης του
 κειμένου.

Ο πρώτος σωζόμενος γραπτός Κανόνας της χριστιανικής Εκκλησίας είναι ο παλίμψηστος Κανόνας του Μουρατόρι (Μιλάνο)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ ΤΗΣ Κ.Δ.

Είναι εντυπωσιακό ότι καμιά βασική χριστιανική διδασκαλία δε βασίζεται πάνω σε λανθασμένη ανάγνωση και καμιά αναθεώρηση κάποιας λέξης δεν οδήγησε σε διόρθωση της διδασκαλίας της.

Παρά το πλήθος των χειρογράφων, μόνον 1% του κειμένου της Κ.Δ. παρουσιάζει παρεκκλίσεις.

❖ **Ακόμα, όμως, κι αν η ίδια η Βίβλος χανόταν, θα μπορούσαμε να ανασυντάξουμε το κείμενό της από τις πρώιμες μεταφράσεις σε 18 γλώσσες.**

❖ **Κι αν οι μεταφράσεις χάνονταν θα μπορούσαμε να ανασυνθέσουμε τα βιβλία της από τα παραθέματα των Πατέρων .**

❖ **Σήμερα η Α. Γ. κυκλοφορεί σε 2.233 γλώσσες και διαλέκτους.**

Οι διορθώσεις < ακούσιοι παράγοντες.

- Κείμενο συνεχόμενο χωρίς τόνους και σημεία στίξης,
- Μκ.10,40: τό δέ καθίσαι.... ΔΟΥΝΑΙΑΛΛΟΙΣ ΗΤΟΙΜΑΣΤΑΙ (άλλ' οἰς ἢ ἄλλοις;;).
- Φιλ.1, 1 ΣΥΝΕΠΙΣΚΟΠΟΙΣ ἢ ΣΥΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΙΣ.
- απλογραφία ἢ διπλογραφία : ΕΓΕΝΗΘΗΜΕΝ ΝΗΠΙΟΙ (= ἐγενήθημεν νήπιοι ἢ ἥπιοι;
- Ομοιότελετο: στον Β και στην πρωταρχική εκδοχή του S, παραλείπεται ολόκληρος ο Μτ 12, 47, επειδή και αυτός και ο προηγούμενος στίχος τελειώνουν με το *λαλήσαι*
- απάτη της μνήμης Η ίδια εναλλαγή συναντάται στο Μτ 15,30 με τα επίθετα *χωλούς, τυφλούς, κωφούς, κυλλούς*
- προφορά στην Κοινή: υποτακτική έχωμεν, και από άλλους αντιγραφείς την οριστική έχομεν

< εκούσιοι παράγοντες.

- η **διόρθωση λέξεων**, οι οποίες δεν είναι ορθές από γραμματική ή συντακτική άποψη (ιδίως στην Αποκάλυψη πρβλ. 2,20 3,12), από ρητορική ή αισθητική πλευρά
- η **αντικατάσταση χυδαίων λέξεων** που δεν ταιριάζουν στην ιερότητα του κειμένου της Γραφής π.χ. στο Α΄ Κορ. το *υπέρ ημών κλώμενον* γίνεται **θρυπτόμενον** ή **διδόμενονον**.
- ο **εναρμονισμός** των συνοπτικών κειμένων μεταξύ τους
- Οι διορθώσεις για **δογματικούς λόγους** είναι ευτυχώς πολύ λίγες (περίπου 200). Ο Μαρκίων μετέβαλε τα κείμενα του Λουκά και των επιστολών του Παύλου (π.χ. διέγραψε το Ρωμ.4, την δικαίωση της πίστης του Αβραάμ) ή άλλαξε εντελώς την σειρά των λέξεων, ώστε αυτά να συμφωνούν με τις δοξασίες του. Παρά την πληθώρα των χειρογράφων, 99% των λέξεων του κειμένου της Κ.Δ. είναι παραδεδομένες ορθά και μόνον 1% με παρεκκλίσεις.
- Είναι εντυπωσιακό ότι καμιά βασική χριστιανική διδασκαλία δε βασίζεται πάνω σε λανθασμένη ανάγνωση και καμιά αναθεώρηση κάποιας λέξης δεν οδήγησε σε διόρθωση της διδασκαλίας της

Βλ. την κριτική έκδοση του Πάτερ Ημών (σε συνδυασμό με την επόμενη σχετική παρουσίαση)

[NESTLE ALAND ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ.tif](#)

<http://eclass.uoa.gr/modules/document/document.php?course=SOCTHEOL100&openDir=%2F>

Έχουν θεσπισθεί δύο εσωτερικά κριτήρια και δύο εξωτερικά αξιολόγησης μιας γραφής:

Εσωτερικά : Προτιμότερη παραλλαγή είναι (α) η **συντομότερη** (*lectio brevior potior*) και (β) η **δυσκολότερη** (*lectio difficilior*), εφόσον αυτή δεν είναι τόσο δύσκολη ώστε να μη βγάζει πλέον καμιά σημασία το κείμενο.

Εξωτερικά: (α) η **χρονολογία ενός χειρογράφου** και (β) ο **τύπος του κειμένου**. Τα αρχαιότερα χειρόγραφα έχουν περισσότερες πιθανότητες να είναι απαλλαγμένα εκείνων των λαθών τα οποία προκύπτουν από τις αδιάκοπες αντιγραφές. **Ο αριθμός των μαρτύρων δεν παίζει κανένα ρόλο. Η ποιότητα εν προκειμένω έχει το προβάδισμα έναντι της ποσότητας.**

Για τους Ορθοδόξους αλλά και στην Έρευνα ο **εκκλησιαστικός** τύπος Κειμένου (*m*) έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς αποτελεί το κείμενο το οποίο **αναγιγνώσκεται επί αιώνες στη θεία Ευχαριστία όχι μόνον στην Ανατολή αλλά και στη Δύση.**

Αντιθέτως το Κριτικό Κείμενο δεν έχει χρησιμοποιηθεί **ΠΟΤΕ** στη Λατρεία από καμία Ομολογία. Άλλωστε δεν πρέπει να απολυτοποιείται η αξία του κειμένου του Nestle-Aland. Είναι χαρακτηριστικό ότι η 26^η από την 25^η έκδοση διαφέρει σε **700 σημεία**, κάτι που καταδεικνύει την ύπαρξη υποκειμενισμού. Από την άλλη μεριά, απουσιάζει κριτική έκδοση του εκκλησιαστικού ή λειτουργικού κειμένου επί τη βάσει περισσότερων χειρογράφων από την έκδοση του 1904.

Ενδιαφέρουσες ιστοσελίδες σχετικά με τα χειρόγραφα της Κ.Δ.

- ❖ **Interpreting Ancient Manuscripts Web**
http://www.earlham.edu/~seidti/iam/interp_mss.html
- ❖ **The Encyclopedia of New Testament Textual Criticism**
<http://www.skypoint.com/%7Ewaltzmn/>
- ❖ **Center for New Testament Manuscripts**
<http://www.csntm.org/>
- ❖ **Online Database of New Testament Manuscripts**
<http://www.stoa.org/bible/bible.pl>
- ❖ **Catalogue of New Testament Papyri & Codices 2nd—10th Centuries**
<http://www.kchanson.com/papyri.html>
- ❖ **TC Ebind Index**
<http://rosetta.reltech.org/Ebind/docs/TC/>

ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ

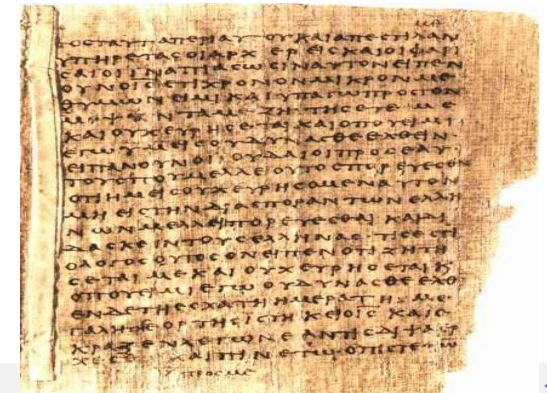
Τα Ευαγγέλια ΔΕΝ γράφτηκαν στην κλασικίζουσα αττικίζουσα γλώσσα της πνευματικής ελίτ, αλλά στην **απλή γλώσσα του λαού**.

DEI Dialectus Soloecismus. Vox Populi, vox DEI
Του ΘΕΟΥ η διάλεκτος/ο λόγος είναι **σολοικισμός**.
Φωνή λαού, φωνή ΘΕΟΥ!

J. G. Hamann

Πρβλ. Ωριγένης, Κατά Κέλσον 6, 2 = Β' Κορ. 4, 7 : "Ἐχομεν τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὄστρακίνοις σκεύεσιν,

Καλύτερα Ελληνικά τα έργα του Λουκά+ Εβρ.
και τα **χειρότερα** η Αποκάλυψη !

Η Παλαιστίνη στα χρόνια του Χριστού

Απέναντι σελίδα η Βηθλεέμ, περικυκλωμένη από αγρούς μοιάζει να μην έχει αλλάξει καθόλου από τον καιρό του Χριστού

Ο ΧΩΡΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ Ι. ΧΡΙΣΤΟΥ

Α.Ο ΟΡΟΣ «ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ»

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία

Χαρμόσυνη αγγελία (Λουκ. Ον. 26·
Πλούτ. Πομπήιος 41.4)

Αμοιβή κήρυκα ευφρόσυνης αγγελίας
(Οδ. Ξ 152)

ευχαριστήρια **θύσια** στους θεούς για τη
χαρμόσυνη είδηση της νίκης κατεχοχόν της
πολεμικής (Ισοκρ. 142 Α· Αριστ. Ιππείς 656)

Ελληνορωμαϊκός Κόσμος- Επιγραφή της Πριήνης:

ο όρος σε πληθυντικό
σημαίνει τις *ευεργεσίες*
του Οκταβιανού, ο οποίος
αποκαλείται *Ευεργέτης*,
Σωτήρας και *Θεός* .

στεφάνου που απονέμεται στον αγγελιοφόρο
(Αριστ. Ιππ. 647)

Προπαγάνδα Ρώμης = γενέθλια πλανητάρχη
(Αύγουστος + Βεσπασιανός)!

Παλαιά Διαθήκη

Οι Εβδομήκοντα (Ο΄) χρησιμοποιούν τον όρο μόνον τρεις φορές (Β΄ Βασ. 4, 10· 18, 22· 25) καθώς επίσης και το ουσ. **ευαγγέλια** (Β΄ Βασ. 18, 20· 22· 27· Δ΄ Βασ. 7, 9) σε μη προφητικά βιβλία και μάλιστα με την κυριολεκτική του σημασία.

Παραπέμπει στο παρακλητικό κήρυγμα του Ησαΐα για τους αιχμαλώτους της Βαβυλώνας. Αναφορές υπάρχουν στον Ιωήλ και στους Ψαλμούς.

η κατεξοχήν αποστολή του Μεσσία είναι ο **ευαγγελισμός των πτωχών (Anawim)** (Ησ. 61,1)

Στα προφητικά κείμενα χρησιμοποιείται το ρ. **ευαγγελίζομαι** και μάλιστα στο Ησ. 52, 7 έχοντας ως αντικείμενο τη Βασιλεία του Θεού. Δε χρησιμοποιείται, όμως, το ουσιαστικό **ευαγγέλιο** με τη χροιά που έχει στην Κ.Δ.

Καινή Διαθήκη

Το ευαγγέλιο της πρώτης Κοινότητας και αυτό του Παύλου αφορά κατεξοχήν, στο Πρόσωπο του Ι. Χριστού και ιδίως στο θάνατο και στην Ανάστασή Του *κατά τὰς Γραφάς*.

Το «παγκόσμιο» ευαγγέλιο του Μκ. επικεντρώνεται και αυτό στο Πρόσωπο του Ιησού ως Υιού Θεού, δίνοντας όμως έμφαση σε όλη την ιστορική πορεία Του

Τον όρο *ευαγγέλιο* χρησιμοποίησε ο Ιησούς κατά το κήρυγμά Του (Διάβασε το Μκ. 1, 14).

Ως «Ευαγγέλιο» χαρακτηρίζεται η αρχαιότερη Ομολογία η οποία *παραδόθηκε* στον Παύλο από την ιεροσολυμητική κοινότητα το 32-34 (Α' Κορ. 15, 3β-5). Σχετίζεται με το Σταυρό + την Ανάσταση σύμφωνα με τις Γραφές. Ο Π. κάνει λόγο για το «δικό» του Ευαγγέλιο

Με τον όρο **Besorah**-Ευαγγέλιο, η **Εκκλησία** των αγίων εξέφρασε τη διαφορετικότητά της απέναντι στη **Συναγωγή** όπου δέσποζε η **Tora**-Τορά.

Η μοναδική αναφορά της ιωάννειας γραμματείας στο ευαγγέλιο απαντά στο Απ. 14, 6-7.

Ο Παύλος με τη σειρά του έδειξε ιδιαίτερη προτίμηση στον όρο *ευαγγέλιο*. Όπως αποδεικνύεται από το Α΄ Θεσ. 3, 2 (πρβλ. Φιλ. 4, 15 κ.ε.), ο όρος **ευαγγέλιο** δήλωνε την εξαγγελία αυτού μηνύματος της **Σταύρωσης** και της **Ανάστασης** στα πέρατα της οικουμένης (nomen actionis), στοιχείο το οποίο μαζί με τη μοναδική Βάπτισμα και τη θεία **Ευχαριστία** αποτέλεσαν τα δύο κατεξοχήν χαρακτηριστικά της Πρώτης Εκκλησίας. Επιπλέον σήμαινε και **το περιεχόμενο του κηρύγματος** (Α΄ Θεσ. 2, 4), που συνιστά ΔΥΝΑΜΗ!

Με την πάροδο των ετών ο όρος *Ευαγγέλιον* χρησιμοποιείται όλο και σπανιότερα

Ενώ το Ευαγγέλιο της πρώτης Κοινότητας και αυτό του Παύλου αφορά κατεξοχήν στη Σταύρωση και την Ανάσταση, το «παγκόσμιο» ευαγγέλιο του Μκ. επικεντρώνεται και αυτό στο Πρόσωπο του Ιησού ως Υιού Θεού, δίνοντας όμως έμφαση σε όλη την ιστορική πορεία Του: *Ευαγγέλιο Ιησού Χριστού, Υιού του Θεού, καθώς γέγραπται [...]*

Η γεν. I. Χριστοῦ είναι ταυτόχρονα γεν. αντικειμενική αλλά και υποκειμενική.

Υιοθετώντας η Εκκλησία τον τίτλο κατά + όνομα του Ευαγγελιστή σε αιτιατ. και όχι απλά γενική (π.χ. *Ευαγγέλιο του Ματθαίου*), όπως συμβαίνει με τις Επιστολές, αποτύπωσε την πίστη της ότι **το Ευαγγέλιο, παρά την τετραπλή μορφή του και την απόρριψη κάθε προσπάθειας συμπύκνωσης ή εναρμόνισης είναι κατ' ουσίαν ένα.**

Παράλληλα με την εσωτερική ενότητα των Ευαγγελίων, με τον τίτλο «κατά +» **δηλώνεται η προσωπική σφραγίδα κάθε Ευαγγελιστή στο έργο του**, η οποία διαμορφώθηκε από το προσωπικό του ύφος και τις ιδιαίτερες ποιμαντικές ανάγκες που εκαλείτο να αντιμετωπίσει, αν και είναι **ανοικτά Κείμενα** προορισμένα για **Ακρόαση** στο πλαίσιο της Σύναξης, όπου τα ευαγγελικά γεγονότα βιώνονται και «εκσυγχρονίζονται».

...τορτη ...
...αυτου ... και ... αυτου ...

...
...
... και ...

Τέλος

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση διαθέσιμη [εδώ](#).

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Σωτήριος Σ. Δεσπότης 2014. Σωτήριος Σ. Δεσπότης. «Εισαγωγή στην Κ.Δ. & Ιστορία Εποχής της Καινής Διαθήκης. Κανόνας – Χειρόγραφα - Ευαγγέλιο». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/SOCTHEOL1>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

"Η δομή και οργάνωση της παρουσίασης, καθώς και το υπόλοιπο περιεχόμενο, αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία του συγγραφέα και του Πανεπιστημίου Αθηνών και διατίθενται με άδεια Creative Commons Αναφορά Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή Έκδοση 4.0 ή μεταγενέστερη.

Οι φωτογραφίες που περιέχονται στην παρουσίαση αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία τρίτων. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή, αναδημοσίευση και διάθεσή τους στο κοινό με οποιονδήποτε τρόπο χωρίς τη λήψη άδειας από τους δικαιούχους. "

